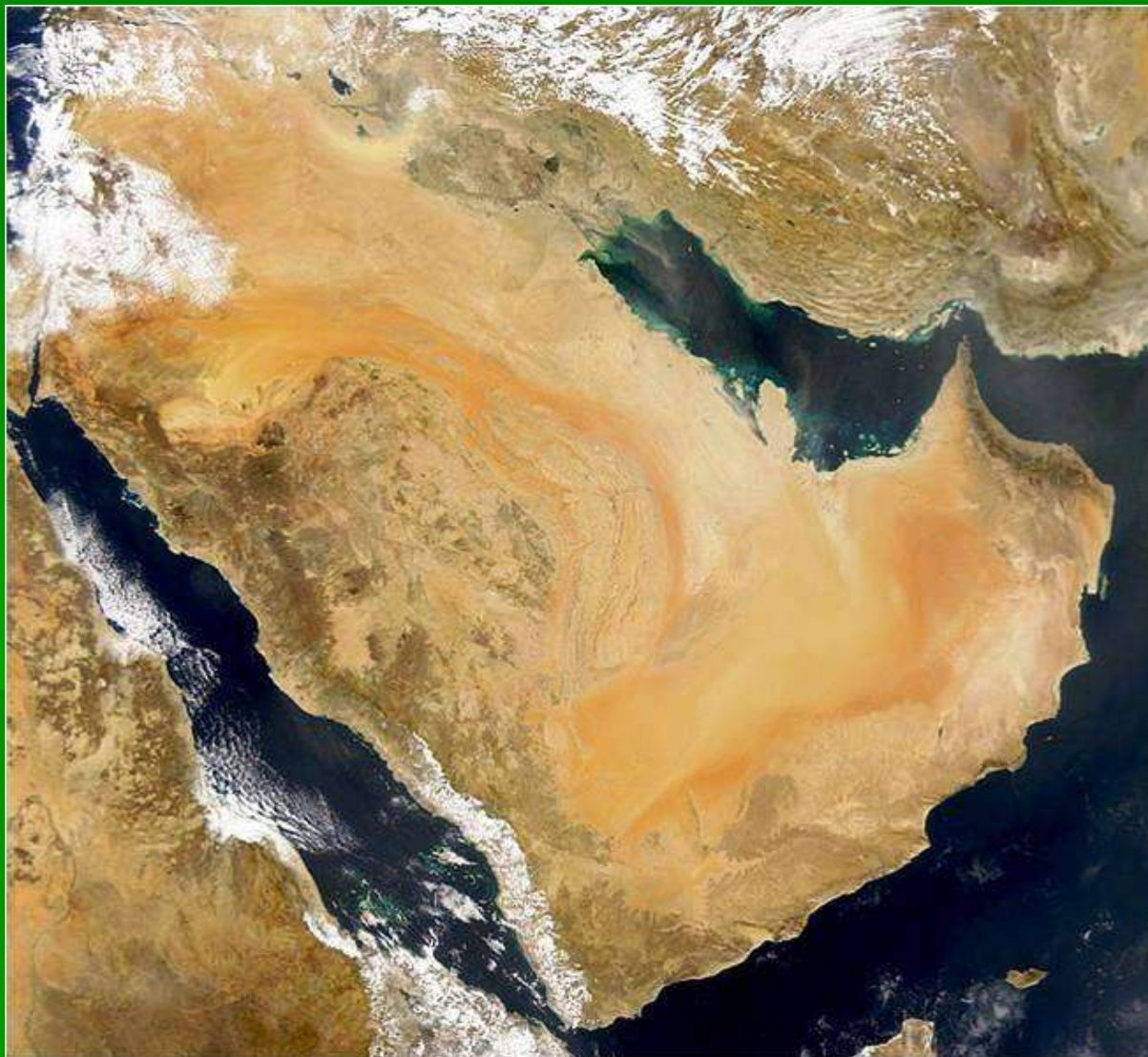

ARABIA INCOGNITA

TRADYCJA, KULTURA, FILOZOFIA

Półwysep Arabski

TRADYCJA

Najstarsze dzieje, czyli Czas Pierwszych Ojców

- najstarsze ślady działalności człowieka na tym obszarze pochodzą z VII tysiąclecia p.n.e.
- w II tysiąclecia p.n.e. mieszkańcy Półwyspu oswoili wielbłąda jednogarbnego
- pod koniec I tysiąclecia p.n.e. wprowadzone zostało siodło o nowej konstrukcji

Kim są Arabowie?

- Słowo „Arab”
  - *'rb* – oznaczające „pustynię”
  - *'erew* – oznaczające „coś mieszane i niezorganizowanego”
  - *'arawa* – oznaczające „pustynny”
  - *'arab* – oznaczające „koczowników”

Imiona i „nazwisko”

- Imię (*ism*) np. Muhammad
- *Kunja* – wskazująca rodziców np. Abu Ali (Ojciec Alego), Umm Ali (Matka Alego) lub wskazująca dzieci np. Ibn Ali (Syn Alego)
- *Nisba* – wskazująca grupę religijną, etniczną lub miasto pochodzenia np. Al-Bagdadi (Z Bagdadu)

Al-Husajn Ibn Ali Abi Talib Al-Bagdadi

Język arabski

IPA	Value	Name	Final	Medial	Initial	Isolated	IPA	Value	Name	Final	Medial	Initial	Isolated
[d]	ḍ	ḍād	ض	ض	ض	ض	[ʔ]	ʾ(a)	alif	ا	—	—	ا
[t]	ṭ	tāʾ	ط	ط	ط	ط	[b]	b	bāʾ	ب	ب	ب	ب
[z]	ẓ	ẓāʾ	ظ	ظ	ظ	ظ	[t]	t	tāʾ	ت	ت	ت	ت
[ʕ]	ʕ	ʕayn	ع	ع	ع	ع	[θ]	th	thāʾ	ث	ث	ث	ث
[ɣ]	gh	ghayn	غ	غ	غ	غ	[ʒ]	j	jīm	ج	ج	ج	ج
[f]	f	fāʾ	ف	ف	ف	ف	[ħ]	ħ	ḥāʾ	ح	ح	ح	ح
[q]	q	qāf	ق	ق	ق	ق	[x]	kh	khāʾ	خ	خ	خ	خ
[k]	k	kāf	ك	ك	ك	ك	[d]	d	dāl	د	—	—	د
[l]	l	lām	ل	ل	ل	ل	[ð]	dh	dhāl	ذ	—	—	ذ
[m]	m	mīm	م	م	م	م	[r]	r	rāʾ	ر	—	—	ر
[n]	n	nūn	ن	ن	ن	ن	[z]	z	zāy	ز	—	—	ز
[h]	h	hāʾ	ه	ه	ه	ه	[s]	s	sīn	س	س	س	س
[w]	w	wāw	و	—	—	و	[ʃ]	š	shīn	ش	ش	ش	ش
[j]	y	yāʾ	ي	ي	ي	ي	[ʂ]	ṣ	ṣād	ص	ص	ص	ص

Język arabski

Rodzaje pisma arabskiego

المبارة الأولى من ميثاق حقوق الإنسان كُتبت بأثني عشر أسلوبًا مختلفًا

- Pierwsze zdanie z Karty praw człowieka napisane w dwunastu różnych stylach pisma arabskiego.
"Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi".

NEKHI
نسخي

يُولدُ النَّاسُ أحرارًا سَوَاسِيَّة

THODLTH
ثاثير

يُولدُ النَّاسُ اِحْرَارًا سَوَاسِيَّة

NEKHI MODERNE
نسخي حديث

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

ROQA
رقعة

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

DIWANI
ديواني

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

FARSI
فارسي

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

KUFI ANCEN
كوفي قديم

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

LIJAZA
اجازة

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

MAGHREBI
مغربي

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

JELI DIWANI
جلي ديواني

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

KUFI
كوفي

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

KUFI MODERNE
كوفي حديث

يُولدُ النَّاسُ احرارًا سَوَاسِيَّة

ZapóŹyczenia

- W języcach europejskich jest wiele zapóŹyczeń z języcy arabskiego
  - dotyczzące religii: ramadan
  - zaczynające się od *al-*: algebra, algorytm
  - pospolite: maskara, sorbet, azymut, adamaszek, cyfra, szyfr, zero, grosz.
- W języcy arabskim: *tilifunon* (arab. *hatif*), *tilifizjun*.

Arabia Antiqua

- *Arabia Felix*
- *Arabia Deserta*
- *Arabia Petrea*

Koczownicy i Szejkowie

- Koczownicy, czyli Beduini
  - Etos rycerski
    - Męstwo
    - Wytrwałość
    - Wierność danemu słowu
    - Gościnność
    - Obowiązek zemsty
- Szejk (*szajch*), czyli starzec

Miasto

Miasto

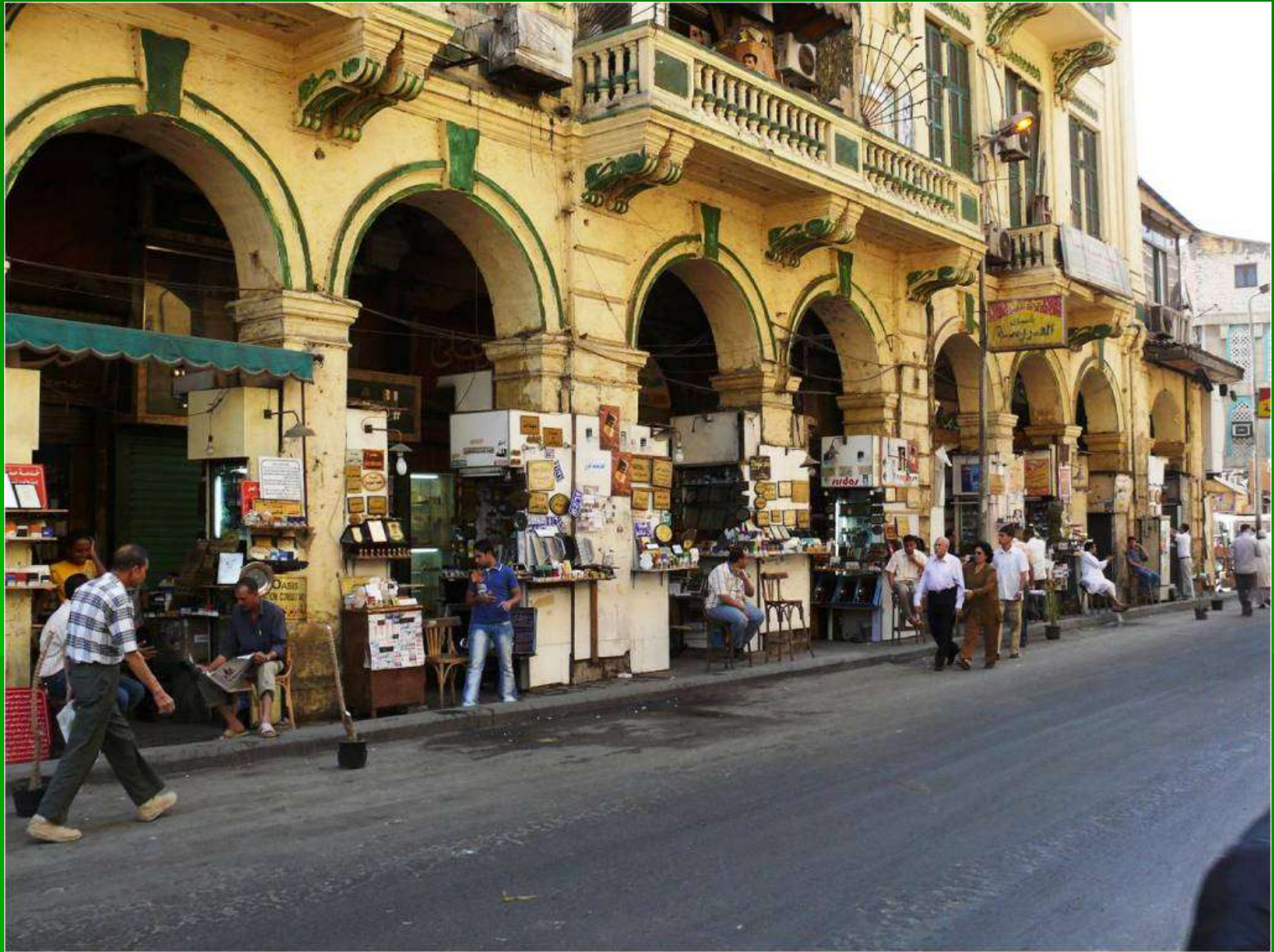
Suk, czyli bazar

- ważne miejsce w mieście, obok głównego meczetu
- zadaszone
- specjalizacja handlowa

Meczet, czyli *Masdżid*

- Struktura Meczetu:
  - Minaret (*muezzin*)
  - Działziniec
  - Minbar (*imam, chutba*)
  - Michrab (*kibla*)
  - Studnia
- Typy meczetów
  - hypostylowy – kolumny + płaski dach
  - bizantyńsko-osmański – przykryty kopułami
  - środkowoazjatycki – dziedzińcowy, bez przykrytej części
- Rodzaje meczetów
  - główny, czyli piątkowy, gromadzący
  - zwykły (jednocześnie szkoła, apteka, mauzoleum)

Wonności Arabii

- Szlak kadzidlany
- Mirra, kadzidło...
- ...i złoto

Mahomet (570-632)

- 595 r. ślub z Chadidżą
- 610 r. pierwsze objawienie Mahometa
- 619 r. śmierć Chadidży i stryja Mahometa
- 620 r. „Nocna Podróż” do Jerozolimy
- 622 r. wywędrowanie (*hidżra*) z Mekki do Medyny
- 630 r. zdobycie Mekki
- 632 r. pożegnalna pielgrzymka Mahometa do Mekki

Religia islamu

- Źródła islamu
  - Koran (*Al-Qur'an Al-Karim*, czyli „Szlachetny Koran”)
  - Tradycja (*Sunna*, czyli „droga”, „ścieżka”)
    - Dogmaty wiary i obowiązki muzułmanów
    - Obowiązki religijne
    - Społeczeństwo Islamu (gospodarka, rodzina, społeczeństwo, nauka i nauczanie)
    - Obyczaje
    - Ludzie i charaktery
    - Ocena współczesnych
- Dogmaty islamu
  - Wiara w jedyne Boga
  - Wiara w anioły
  - Wiara w święte pisma: Tora, Ewangelia, Koran
  - Wiara w wysłanników Boga (od Adama do Mahometa)
  - Wiara w dzień Sądu Ostatecznego (raj i piekło)
- Obowiązki muzułmanów *„Filary wiary, podstawy religii”*
  - Wyznanie wiary w jedyne Boga
  - Modlitwa
  - Post
  - Jałmużna
  - Pielgrzymka

Wielkie dynastie

- Dynastia Umajjadów (661-750)
  - podbój Azji Środkowej i Afryki Północnej
  - budowa Meczetu Kopuła na Skale i Najdalszego Meczetu w Jerozolimie
  - pierwsze monety arabskie
  - podbój Hiszpanii
  - 732 r. Karol Młot powstrzymuje ekspansję arabską w Europie

Wielkie dynastie

- Dynastia Abbasydów (750-1258)
  - 762 r. założenie Bagdadu
  - panowanie kalifa Haruna Ar-Raszida
  - panowanie Kalifa Al-Mamuna
- 969 r. Fatymidzi zdobywają Egipt i zakładają Kair
- Uniwersytet Al-Ashar
- 1095 r. papież Urban II wzywa do krucjat
- 1171 r. Salah Ad-Din obala Fatymidów i pokonuje krzyżowców
- 1258 r. Hulagu Chan zdobywa Bagdad

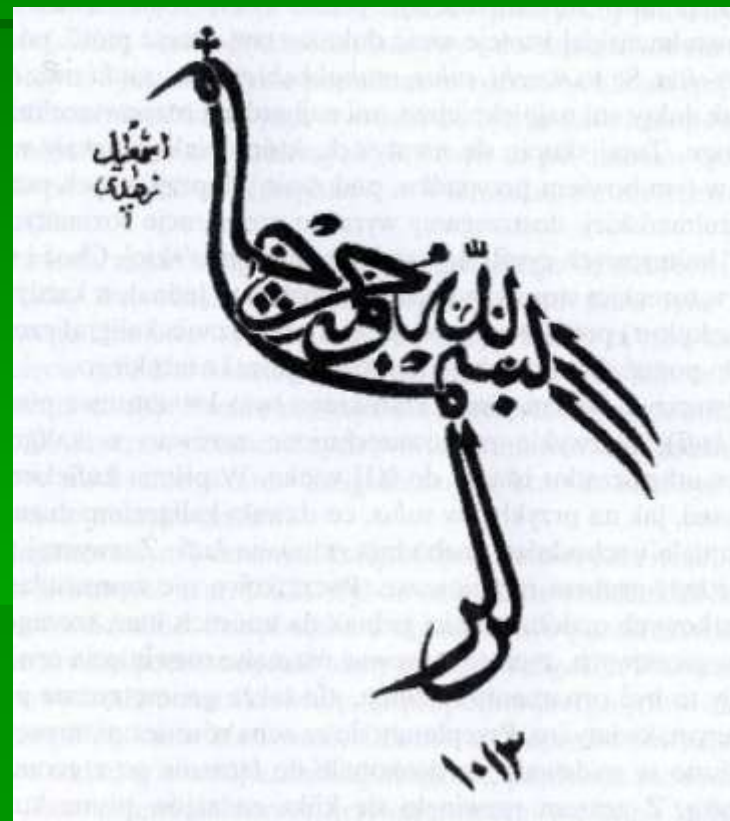

KULTURA

Kaligrafia

Napis w kaligrafii kufickiej: „Chwała niechaj będzie Bogu”

Kaligrafia

16. Wyraz „Allah” ułożony w formie mozaiki. Pismo kufickie.

Miniature

Rzemiosło

Rzemiosło

Poezja i proza

- Proza

- *Księga tysiąca i jednej nocy*

król SHAHRIJAR i SHEHEREZADA

- *Dżuha*

- Poezja

FILOZOFIA

Wielcy filozofowie

Al-Kindi

Al-Farabi

Al-Ghazali

Awicenna

Awerroes

Ibn Chaldun

Nauki

- Matematyka
  - algebra pochodzi od arabskiego słowa *al-dżabr* (składanie)
  - algorytm to zniekształcone nazwisko Al-Chuwarizmiego – Alchoarismi, Algorismi, Algorismus
- Astronomia i Astrologia
- Medycyna
- Chemia i Alchemia

